

Легенда про Федора Роса

Антоніна Гармаш-Литвин

На мальовничій київській землі, біля гомінливої річки Росавки розкинулося селище Росава. Чому так звалось? Мабуть того, що в селі було багато сімей на прізвище – Рос. Була там і славна родина кобзарів – 6 синів і батько. Найменшому – Федорові, було ще тільки 9 літ, він ще не кобзарював, а браття і батько вирушали на весняного Миколая, а поверталися на Покрову. Про добрих кобзарів слава линула далеко, та не тільки добрі люди чули ту славу...

А був то час, коли Україна була розірвана на дві частини, мов розіп'ята недолею, розділена своїм могутнім Дніпром... Навіть Київщина була розділена... Росава. була в Польському царстві... А ходили кобзарі по всій Україні. Ох, і не любили їх шляхта, ляхи!..

Одного вечора налитіли польські жовніри в село, знайшли хату кобзарської родини, мов ті круки накинудись на дужих хлопців-кобзарів, на старого батька. Замучили до смерті, хату запалили, а малого Федора обв'язали бандурами і вкинули в річку Росавку. Винесла Росавка хлопця в Дніпро – а там напівживого виловили козаки-запорожці, виростили козацьким джурою. Та пам'ятав Федір, якого він роду – не обірвалася кобзарська струна: став і Федір кобзарем.

Ще одна відчайдушна спроба з'єднати Україну, зцілити розірване серце, проголосити Україну державою! То Іван Мазепа, прикликавши шведське військо на допомогу, дає бій сатрапу Петру. Поспішив розлютований звір скликати військо до Полтави, а своєму прихвосню Меншикову дає 10000 війська і наказує винищити до ноги, сплюндрувати Запорізьке гніздо. На своєму шляху вогнем і мечем змітав Меншиков села, містечка, козацькі поселення.

А поперед того війська поспішають кобзарі – попередити люд, згуртувати їх на відсіч.

Біля Келеберди кінний загін Меншикова піймав кобзаря Федора Роса. Келеберду спалили до тла. Все чоловіче населення винищили, а кобзаря прикували за ногу до скелі на Дніпровій кручі... Не дали ні води, ні хліба, а лишили тільки кобзу, вірну подругу...

Співав кобзар до неба, до сонця, до Дніпра... Співав день і ніч... Співав, доки й не сконав. Ніхто його не ховав, ніхто не оплакував: тіло розтягли вороння-орли, кістки вибілювало сонце-вітер, аж, поки вони не розсипалися в прах...

А остання його пісня долинула до нас. Може то й не він її складав, може то народний геній творив легенди про своїх дітей.

*Як тяжко, як важко я мучус-караюсь,
За землю, що вірно люблю!
Та ладен віддати за тебе, мій краю,*

Я всього себе без жалю!

*О, люди! Співаю я вам до знемоги,
Всю землю в думках перейду:
Згубили-убили в душі людській Бога,
Опоганили Правду святу!*

*Чи ще світло Правди наш розум освітить,
Чи серце людське заспіва?
Молю рідну Землю, і Сонце, і Вітер
Донесіть до нащадків слова!*

*Слова ті пекучі, з них співи жалючі,
Хай лунуть крізь смерть в майбуття,
Людина людину хай більше не мучить –
А в любові творіте життя!*